

POLİTİK SÖYLEMLERİN ÖTEKİ OLUŐTURMA SÜRECİ: YENİ MUHAFAZAKÂRLAR, İRAK SAVAŞI VE İSLAMOFOBİ¹²

Muhammed Çağrı GÜLER³

ÖZET

Söylem yalnızca iktidarın/gücün değil, aynı zamanda iktidara aday erklerin de bir aracıdır. İktidar ile özne birbirleriyle ilişkili ve sosyal pratiklerin yansımasıdır. Söylemler tekrarlanarak güçlenen ve yer edindikten sonra başka söylemlerle düzeltilmesi de bir o kadar zor olan araçlardır. Dolayısıyla söylemler iktidarların veya iktidar adaylarının dikkatini çekmekte, politika üreticilerinin vazgeçilmez kaynağı olmaktadır. İktidar tarafından öteki oluşturulurken söylemler dış grubu olumsuz imajlarla ifade etmekte ve “öteki” grupların toplumda olumsuz inşasını oluşturmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada, Soğuk Savaş’tan sonra Yeni Muhafazakârlar tarafından üretilen sert güce dayalı güvenlikçi dış politika söylemlerin Irak savaşına etkileri ve 11 Eylül terör saldırılarından sonra medyada Müslümanlar hakkında gösterime sunulan ötekileştirici orantısız yayınların İslamofobi’ye olan etkileri incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Söylem, Öteki, Yeni Muhafazakârlar, Irak Savaşı ve İslamofobi.

THE PROCESS OF CONSTRUCTING THE OTHER OF POLITICAL DISCOURSES: NEOCONSERVATIVES, THE IRAQ WAR AND ISLAMOPHOBIA

ABSTRACT

Discourse is not only a tool of power, but also a tool of candidates for power. Power and subject are related to each other and are reflections of social practices. Discourses are tools that are strengthened by repetition and are just as difficult to correct with other discourses after they gain ground. Therefore, discourses attract the attention of governments or candidates for power and become an indispensable source of policy makers. While the other is created by the power, the discourses express the outgroup with negative images and constitute the negative construction of the "other" groups in the society. In this context, the effects of the hard power-based securityist foreign policy discourses produced by the New Conservatives after the Cold War on the Iraq War and the effects of marginalizing and disproportionate publications about Muslims in the media after the September 11 terrorist attacks on Islamophobia are examined.

Keywords: Other, Neoconservatives, Iraq War and Islamophobia.

¹ Bu makale, 28-30 Mayıs 2022 tarihindeki ASEAD 9. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu’nda özet bildirisi olarak sunulmuştur.

² Bu çalışma Yüksek Lisans tez danışmanımın gözetimi altında tarafımda yazılan “Yeni Muhafazakârlar, Irak Savaşı ve İslamofobi” adlı tezden faydalanarak ele alınmıştır.

³ Başkent Ün., Radyo, TV ve Sinema ABD Doktora Prog., ORCID: 0000-0003-3870-0419, gulercagri@yahoo.com Araştırma Makalesi/Research Article, Geliş Tarihi/Received: 20/06/2022–Kabul Tarihi/Accepted: 26/07/2022

GİRİŞ

II. Dünya savaşının bitmesinin ardından iki büyük güç olan ABD ve SSCB güç, ideoloji ve kültür rekabetine girerek Soğuk Savaş'ın başlamasına neden olmuştur. 1991 yılında SSCB'nin yıkılarak Rusya Federasyonu'nun kurulmasıyla beraber Soğuk Savaş bitmiştir. Soğuk Savaşın bitmesinin ardından ABD dünyada süper güç olarak hegemonyaya sahip olmuştur. Savaşın galibi olan ABD'de Francis Fukuyama'nın "liberal demokrasinin nihai son olduğunu vurgulaması ve dünyanın nihai sona ulaşıldığını" (Fukuyama, 1992: 3) belirtmesi Yeni Muhafazakârlarca liberal demokrasiyi benimseyen ülkeler ile diğerleri arasında öteki algısını oluşturmuştur. Bu öteki algısı Soğuk Savaşın ardından Yeni Muhafazakârlar (Neo-Conservatives) tarafından "Amerika'nın, diktatörlerce yönetilen devletlerde rejim değişikliğini desteklemek amacıyla gücünü kullanması düşüncesi"ni (Fukuyama, 2006: 66) meydana getirmiştir. Fukuyama'ya göre "1990'ların sonlarında birçok neo-con, "iyiliksever hegemonyayı" dünyanın stratejik açıdan önemli olan bölgeleri üzerinde vurgulaması için ABD'nin askeri üstünlüğünü kullanması gerektiğini savunuyordu" (Fukuyama, 2006: 103) ifadeleri, Soğuk Savaş sonrası dönemde Yeni Muhafazakârların sert güce dayalı güvenlikçi dış politika algısıyla yeni bir öteki oluşturduğunu göstermektedir. Siyaset Bilimi ve Uluslararası ilişkiler alanında önemli bir isim olan Samuel Huntington ise "Soğuk Savaş sonrası dünyada halklar arasındaki en önemli farklılıklar ideolojik, politik veya ekonomik değil kültürelidir" (Huntington, 2017: 24) ifadelerini vurgulamakta ve dünyadaki medeniyetleri Çin, Japon, Hindu, İslam, Batı, Latin Amerika ve muhtemelen Afrika örnekleriyle ifade etmektedir. Bu bağlamda dünyada çıkabilecek çatışmaların bu kültürler arasında gerçekleşeceğini ifade etmektedir.

Yeni Muhafazakâr akım ABD'de "Irving Kristol, Norman Podhoretz, Sael Huntington, Seymour Martin Lipset, Daniel Bell, Jeane Kirkpatrick, Daniel Patrick Moynihan, Nathan Glazer ve James Q. Wilson gibi yazarların etkisiyle gelişmiştir [...] ancak bir isim özellikle öne çıkmaktadır: Leo Strauss" (İrem ve Özen, 2006: 14). Yeni Muhafazakârlığın felsefi fikir kaynağı olarak ifade edilen Leo Strauss'un "Akılsızlar yığını bilgeleri bilge olarak tanınmalı ve onlara bilgeliklerinden dolayı özgürce itaat etmelidir" (Strauss, 2011: 168) ve "dünyada iyi ve kötü rejimlerin bulunduğunu; Amerikan rejiminin "kötüler" içinde "en az kötü" olduğunu ve "iyi rejimlerin"in görevinin kötülere karşı mücadele etmek olduğu" (Yılmaz, 2006: 170) vurgusu Amerikan rejimini dünyadaki tüm rejimlerden farklı bir yere konumlandırmasına neden olmuş, bu öteki ifadeleri sonraki süreçlerde Yeni Muhafazakârlar tarafından "kötü" rejimlere karşı mücadele edilmesi gerektiği söylemlerini desteklemiştir.

Yeni Muhafazakârlar tarafından ABD'nin ulusal güvenliğine karşı tehlikeli görülen "Ortadoğu" ülkelerinden olan Irak bu tehdidi yaratan ülkelerden biri olarak nitelendirilmiştir. "Paul Wolfowitz'in 11 Eylül'ün ardından yalnızca Irak'a değil, Suriye ve güney Lübnan'a da saldırmak için medyada bir plan duyurmak gerekiyordu" (Norton, 2004: 209) ifadeleri 1991-2001 yılları arasında Ortadoğu coğrafyasının tehlikeli olduğuna dair giderek artan söylemleri içererek 11 Eylül 2001 terör saldırılarıyla beraber ibrenin tamamen Afganistan, Irak ve Ortadoğu'ya yönelmesine neden olmuş, nitekim 20 Mart 2003 tarihinde Irak Savaşı meydana gelmiştir.

Irak Savaşı yanlış istihbarat raporlarıyla gerçekleşerek başta Irak'a sonrasında Suriye ve bölge ülkelerine ciddi zararlar vermiş, aynı zamanda İslam; "ABD tehdit edilip edilmediğine bakmaksızın her yerde terörizm ile yüzleşmesi gerekmektedir. 'İslami Terörizm' ise listenin başında gelmektedir" (Frum ve Perle, 2004: 23) ifadeleriyle radikal olarak nitelendirilmiş ve bu durum Islamofobia'nın artış göstermesine sebebiyet verecek sürece olumsuz etkide bulunmuştur. Hal böyle olunca Müslümanların bu durumdan nasıl etkilendiği İslamofobi çalışmaları için önemli bir konu haline gelmiştir.

Bu çalışma, Yeni Muhafazakârların Soğuk Savaşın ardından ürettiği söylemleri ve ABD medyasının oransal eşitsizliklerle İslam'ı tehlikeli olarak gösterdiği çalışmaları analiz etmek amacıyla söylem analizi yöntemi ile ele alınmıştır. Çalışma öncelikle Irak Savaşı öncesinde Yeni Muhafazakârların ürettiği söylemlerin Irak Savaşının meydana gelmesine katkı sağlayıp sağlamadığını değerlendirecek ve ardından Irak Savaşından sonra ABD'de İslamofobi'nin artış gösterip göstermediği üzerine incelemede bulunacaktır. Ötekileştirme ve ayrımcılığın hızla arttığı günümüzde bu çalışma sonucunda elde edilecek sonuçların literatüre katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

1. SÖYLEM

Foucault'a göre "Düşünce" süreç içerisinde "söylem" halini alır; bir dünya tasavvuru oluşturan ve söken şeydir söylem [...] söylem yalnızca kavgaları, yasakları veya baskı sistemlerini değil, sahip olunmak istenen erki de içerir" (Şahin, 2017: 122). İktidar ve söylem ilişkisine bakıldığında, iktidarlar tarafından üretilen söylemler sürekli tekrarlandıkça istenen erke olan istek de artar. "Foucault'nun iktidar merkezini özne oluşturur; özne üzerinden yayılıp toplumsalın tüm değer ve katmalarını kat eden, kendini ilişkiselliklerde gösteren yönetim teknolojileri toplamına işaret eder" (Özdemir, 2020: 110).

Foucault'a göre iktidar ile özne birbirleriyle ilişkili ve sosyal pratiklerin yansımasıdır. "İnsanın kendisi hakkındaki hakikat, kendisine kısmen zorla uygulanan ve bizim de başkaları üzerinde zorla uyguladığımız iktidar ilişkilerinden geçerek bir özne olarak oluşturulmasına işaret etmektedir" (Güneş, 2013: 64). Söylem yalnızca iktidarlar tarafından değil aynı zamanda iktidar olmak isteyen güçler tarafından da üretilmek istenen güçtür. "Söylem sahibi bir kimse, delideki gibi söylemi iktidarla hiç buluşmamış olan değil; aksine söylemini üretip yaygınlaştıran iktidarın sahibidir" (Güneş, 2013: 64).

Foucault'un söylem analizinde söylemler üretilirken bilgi ve güç iç içedir. "Foucault'a göre "daha geçerli, daha tarafsız, daha objektif ya da evrensel söylemler yoktur; ancak daha güçlü söylemler vardır. Objektivite ya da evrensellik talebi bir güç ya da iktidar talebidir." (Gül ve Nizam, 2020: 189). Söylem analizinde iktidar, dil aracılığıyla söylemlerin içerisinde yer edinmekte, dolayısıyla dili şekillendirenler de güç ve iktidar sahipleri olmaktadır. Dolayısıyla Foucault'a göre dil asla tarafsız değil, iktidar/güç ilişkileriyle beraber şekillenen bir yapıdır.

"İktidar, mümkün eylemler üzerinde işleyen bir eylemler kümesidir: eyleyen öznelere davranışlarının kaydolduğu imkân alanı üzerinde yer alır: kışkırtır, teşvik eder, kolaylaştırır veya zorlaştırır, genişletir ya da sınırlar [...] ancak eylemde buldukları ya da bulunabilecekleri ölçüde

özneler üzerinde eylemde bulunma biçimidir” (Foucault, 2021: 73). Bu bağlamda bu çalışmada iktidar/güç erklerinin üretmek istedikleri veya ürettiği söylemleri öznelerle sürekli tekrarlayarak daha güçlü bir hale getirilmesi üzerine bir çalışma yürütüleceğinden Foucault’un söylem analizi yöntemi çalışmanın kuramsal çerçevesini oluşturacaktır.

2. ÖTEKİ

Ötekileştirme, “bir kişi veya bir grup hakkında olumsuz bir sosyal temsil geliştirmek, farklılaştırıcı bir takım tutum, düşünce, imaj, önyargı ve anlamlar oluşturmaktır” (Arar ve Bilgin, 2010: 5). Öteki; bir ideoloji, kimlik, kültür, mezhep veya farklı düşüncelerden meydana gelebilir, bireyi veya toplumu öteki olgusuna itebilir, çoğulluğun karşısında farklı olarak konumlandırabilir. Irkçılık, ayrımcılık, cinsiyetçilik, yabancı düşmanlığı gibi birçok şey öteki oluşturularak yaratılabilir. Öteki, ayırım, dışlama, farklılaştırma yapılırken söylem ise ötekinin inşa sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle sürekli tekrarlanan söylemler üzerinden kurulan ötekileştirme, öteki oluşturmada bir araç olarak kullanılabilir.

Michel Foucault’a göre “söylem”; tüm dünyayı ve insanları şekillendiren ve karşı sözler söylendiğinde dahi dışına çıkılamayan, ancak sınırları belirlenebilecek ve temeli sarsılabilecek olan, düşünceler, inanışlar, yargılar, değerler, semboller, kelimeler, harfler, kurumlar, normlar ve geleneklerden oluşan ve içerisinde birçok güç ilişkilerini bulunduran devasa ve yaşayan bir organizmadır. Foucault’a göre söylem öylesine güçlü ve karmaşık bir yapıdadır ki; söylemin karşısında olduğunu iddia eden düşünceler dahi söyleme göre şekillenir ve söylem içerisinde kendi değerlerini bulurlar (Örmeci, 2009: 57).

Öteki üzerinden Oryantalizm’i tanımlayan Edward Said’e göre “doğu, batının öteki imgesi ve bir sömürge alanıdır” (Said, 2003: 39) Doğu, batının karşıtlık olarak gösterdiği karşılaştırma ağıdır. Bu durum Edward Said’in Oryantalizm düşüncelerinin temelini oluşturmaktadır. “Kültürel bir nesne olarak öteki: modern (Batılı) olanla geleneksel olan (Doğulu) olan arasında kurulan modernizasyoncu iki kutuplu görüşü niteleyen özcülüğün bir sonucu olarak, öteki ne olduğundan daha çok ne olmadığıyla tanımlanır” (Mutman, 1996: 76). Yani sahip olunanla sahip olunmayan üzerinden kurulan ötekileştirme bir grubu üst düzeye çıkarırken diğer grubu eksik göstermektedir. Bir taraf güçlenirken diğer taraf ise güç kaybetmektedir.

Öteki kavramı yalnızca insanlar, gruplar, kültürler, vb. arasında değil, aynı zamanda ülkelerin dış politikalarında da yer alabilmektedir. Dünyada gerçekleşecek olan savaşların kültürler arasında gerçekleşeceğini ifade eden Samuel Huntington’un “Soğuk Savaş döneminde inşa edilen kozmosun yıkılması, bir kaos korkusunu tedavüle sokuyordu: böylece bizleri kaostan kurtaracak yeni bir kozmosu inşa edecek bir x teorisi beklenir oldu” (Huntington 2011: 6) ve Francis Fukuyama’nın “Neo-conların birçoğu, dünyayı tehlikeli ve önemi yeterince kavranmamış tehditlerle dolu bir yer olarak görmeye devam etmişti” (Fukuyama, 2006: 71) ifadeleri ABD’de Soğuk Savaş sonrası dönemde Yeni Muhafazakârlar tarafından ötekiyi oluşturan ya da ötekiyi arayan ve sert gücü içeren güvenlikçi politika söylemlerini içermektedir.

3. SOĞUK SAVAŞ SONRASI ÖTEKİ ARAYIŞI

Yeni Muhafazakârlık, ABD’de Soğuk Savaş döneminin ikinci yarısında denge (detant) politikasını eleştiren, sosyalizme karşı sert güç kullanılması gerekliliğini savunan elitist bir oluşumdur. Alan Johnson’a göre, Yeni Muhafazakârlar “ABD iç politikasında yaşanan sosyal bozulmalar, çok kültürlülük, materyalcilik; siyahiler, öğrenciler, kadınlar, eşcinseller ve kültürel azınlıkların özgürlüklerini” savunan fikirlerin karşısında durmuşlardır” (Johnson, 2007: 9). Demokrat Parti içerisinde karşı kültürlere karşı direnmekte başarısız olan Yeni Muhafazakârlar, Ronald Reagan’ın 1981 yılında Cumhuriyetçi Parti’de Başkan seçilmesiyle beraber, Ronald Reagan hükümetinde örgütlenme imkânı bulmuşlardır (Johnson, 2007: 9). Reagan döneminin ardından “Straussçular özellikle G.W. Bush yönetimi sırasında iç/dış politika yapımı üzerinde etkisini büyük ölçüde artırmıştır” (İrem ve Özen, 2006: 15) Bush yönetiminde en çok göze çarpan isimlerden bazıları,

Leo Strauss’un Chicago Üniversitesi’deki yakın takipçilerinden Allan Bloom’un öğrencileri Paul Wolfowitz, muhafazakar dergi the Weekly Standard’ın editörü William Kristol, PNAC⁴ adlı düşünce kuruluşunun kurucusu Gary Schmitt ve Richard Perle, Bush Yönetiminin Başkan Yardımcısı Dick Cheney, Donald Rumsfeld ile Rumsfeld’e bağlı Pentagon’un altında örgütlenmiş ve Irak Savaşı sırasındaki birçok istihbarata kaynaklık etmiş güçlü haberalma birimi Özel Planlar Bürosu Başkanı Abram Shulsky’dir (İrem ve Özen, 2006: 15).

Eski ABD Başkanı Ronald Reagan tarafından “kötülük imparatorluğu” olarak tanımlanan Sovyetler Birliği’nin 1991 yılında yıkılmasıyla beraber Soğuk Savaş bitmiş, ABD hem ekonomik hem de askeri olarak hegemon güç olmuştur. Kendisini eski bir Yeni Muhafazakâr olarak tanımlayan Francis Fukuyama (Fukuyama,2006: 9) Robert Kagan ve William Kristol’ün “ABD’ye karşı olan diktatörler ve düşmanların yıkılması, ABD’nin çıkarları ile liberal demokratik ilkelerin desteklenmesi gerektiği” (Fukuyama, 2006: 51) ifadelerine yer vermiştir. “Kristol ve Kagan, açık bir şekilde, ABD’nin düşman diktatör devletlere karşı sert güç kullanması gerektiğini, ABD’nin Körfez Savaşı sırasında Saddam Hüseyin’i öldürmek için Irak’a girmemesinin bir hata olduğunu” (Fukuyama, 2006: 52) vurgulamıştır. Bu bağlamda ABD’nin Soğuk Savaş’tan sonra yeni bir öteki arayışında olması gerektiği üzerine kurulan söylemlerin arttığı, 1. Körfez savaşında Saddam Hüseyin’in öldürülmemesinin bir hata olduğu ve Irak yönetiminin ötekileştirildiği görülmüştür.

Fukuyama’ya göre “Yeni Muhafazakâr olan Kristol ve Kagan” (Fukuyama, 2006: 65) diktatör rejimleri yıkmak için açıkça askeri müdahalenin gerekliliği fikirlerini benimsemişlerdir. Bu söylemler öncelikle 1996 yılında uluslararası alanda önemli bir dergi olan Foreign Affairs’te yayımlanmış ardından 2000 yılında *Present Dangers* adlı kitapta yer bulmuştur.

⁴ İngilizcesi *Project for the New American Century*, Türkçesi ise Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi olan 1997 yılında ABD’de Yeni Muhafazakârlar tarafından Washington’da kurulan düşünce kuruluşudur.

Kirstol ve Kagan, “ABD’nin diktatör rejimlere karşı güç kullanması düşüncesi çoğu kişiye göre ütopyadır fakat [...] hiç beklenmedik yerlerde rejim değişiklikleri gördükten sonra Irak gibi yerlerde rejim değişikliğini hayal etmek ne kadar ütöpiktir?” (Fukuyama, 2006: 66) ifadelerine yer vermişlerdir.

Kristol ve Kagan 1995 yılında kurulan The Weekly Standard ve PNAC gibi önemli dergi ve düşünce kuruluşlarının kurucularındandır. PNAC’ın 1998’de Richard Perle, Paul Wolfowitz, R. James Woolsey, Elliot Abrams, Donald Rumsfeld, Robert Zoellick, John Bolton, Francis Fukuyama gibi 25 imzacıyla birlikte eski ABD Başkanı Bill Clinton’a yazdıkları “İlkeler Bildirimi” başlıklı mektupta ABD’nin Saddam Hüseyin’e karşı askeri bir operasyon yapması gerektiği ifade edilmiştir. (PNAC, 1998) PNAC’ın yazmış olduğu mektupta Dışişleri Bakan Yardımcılığı yapan Richard L. Armitage gibi medyada, siyasette ve düşünce kuruluşlarında görev alan birçok kişinin imzası bulunması nedeniyle mektup ABD dış politikası için oldukça önem arz etmiştir. Ayrıca Kagan ve Kristol’ün Foreign Affairs’te yazmış oldukları “Towards a Neo-Reaganite Foreign Policy” adlı makalede Soğuk Savaş sonrası ABD’nin güvenliğini güçlendirmek ve çıkarlarını korumak amacıyla gelecekteki savaşlar için hazırlıklı olunması gerekliliği (Kagan ve Kristol, 1996: 18-19) vurgulanmış, ABD’nin sert güç içeren güvenlikçi dış politika benimsemesine yönelik söylemler üretmiştir.

PNAC’ın yazmış olduğu mektupta imzaları bulunan Richard Perle ve David Frum’un *An End to Evil: How to Win War on Terror* başlığıyla yazmış oldukları kitapta “ABD tehdit edilmediğine bakmaksızın her yerde terörizm ile yüzleşmesi gerekmektedir. ‘İslami Terörizm’ ise listenin başında gelmektedir” (Frum ve Perle 2004: 23) ifadeleri kullanılmıştır. Perle ABD’de Başkan Reagan döneminde uluslararası güvenlik politikasından sorumlu bakan yardımcılığı görevini yürütmüş olması nedeniyle önemli bir isimdir. Perle ve Frum’un yazmış oldukları metinde İslam’ın ötekileştirildiği ve “Terörizm” ile bağdaştırıldığı görülmüştür. Dolayısıyla Yeni Muhafazakârların ürettiği söylemlerde yalnızca diktatör rejimler hedef olarak gösterilmemiş, zaman içerisinde milyarlarca insanın mensup olduğu İslam dini terörizm ifadeleriyle bir araya getirilmiştir. ABD’de Irak’a ve İslam’a karşı üretilen öteki bu söylemler 11 Eylül terör saldırıları sonrasında devam etmiş, 11 Eylül terör saldırıları sonrasında Irak Savaşı meydana gelmiştir.

4. 11 EYLÜL TERÖR SALDIRILARI VE POLİTİK SÖYLEMLER EŞLİĞİNDE IRAK SAVAŞI

11 Eylül 2001 saldırıları hem Dünya Ticaret Merkezine hem de Pentagon’a yapılan binlerce insanın ölmesine neden olan terör saldırıdır. ABD II. Dünya savaşından beri (Pearl Harbour) kendi topraklarında böylesine ciddi bir saldırıyla karşı karşıya kalmamış, dolayısıyla bu durum ABD’ye iç güvenlik anlamında ciddi bir psikolojik baskıda bulunmuştur. Hegemon güç olarak görülen ABD, kendi ana karası üzerinde canlı yayınlar aracılığıyla ikiz kulelerin yıkılışını izlemiş ve maddi-manevi kayıplar vermiştir.

11 Eylül terör saldırılarının ardından yayınlanan ABD Ulusal Güvenlik Strateji Raporu (NSS)'de "Ulusumuzun karşı karşıya olduğu en büyük tehlike, radikalizmdir. [...] Düşmanlarımız kitle imha silahı elde etmeye çalıştıklarını açıkça dile getirmişlerdir ve eldeki kanıtlar, bu çabaların başarıya ulaşmasına izin vermeyecektir" (NSS, 2002: 13) ifadeleri açıkça Irak'ı hedef göstermiştir. Fukuyama'nın ifadelerine göre, "NSS'de devrim niteliği taşıyan şey, [...] devletlerin egemenliklerine saygı duyulması ve mevcut yönetimlerle çalışılması gerektiği yönündeki Westfalya sisteminin düşüncelerinin reddedilmesidir" (Fukuyama, 91). Bu durum Yeni Muhafazakârlar tarafından Saddam Hüseyin'in devrilmesi gerektiği ifadeleriyle paralellik göstermiştir.

Allan Johnson'a göre "Yeni Muhafazakârlar, sorunun Ortadoğu'nun siyasal kültüründe yattığını, demokrasinin Ortadoğu'ya getirilmesi gerektiği"ni ifade etmiştir (Johnson, 2007: 270). Nitekim NSS'den yaklaşık 7 ay sonra 20 Mart 2003 tarihinde Irak Savaşı meydana gelmiştir. BM Silah Denetleme Komisyonunun Irak'ta herhangi bir biyolojik silah bulunmadığını açıklamasına rağmen İngiltere ve ABD öncülüğünde kurulan koalisyon gücü BMGK'den onay çıkmadan Irak'a karşı işgal kararı almıştır. BM kararlarına ek olarak Irak Savaşının yanlış istihbarat raporlarına dayandığı Savaş sonrasında İngiltere tarafından ifade edilmiştir. İngiltere Meclisinde hazırlanan Chilcot raporlarında madde 54'te "Irak ile El-Kaide arasında doğrudan bir bağlantı yokken Tony Blair, ABD Başkanı Bush'u 11 Eylül 2001 terör saldırıları sonrasında Irak'ı terör bağlamında ele alması için desteklemişti" ve Madde 319'da "Irak'ın kapasitesi kimyasal veya biyolojik operasyonları yürütmek için yetersizdi" (Chilcot, 2016) ifadeleri raporda kullanılmış ve Chilcot raporunun Irak için iddia edilen terör örgütleriyle bağlantılı olduğu ve kimyasal silahlara sahip olduğu düşüncelerinin yanlış istihbarat raporlarına dayandığını göstermiştir.

Soğuk Savaş sonrası tehlikeli olarak adlandırılan Irak 11 Eylül terör saldırıları sonrasında işgal edilmiş, savaş nedeniyle binlerce insan hayatını kaybetmiştir ve yaralanmıştır. Savaşın acı yüzü yalnızca Irak'ta değil hayatını kaybeden ABD'li askerlerin ailelerine de yansımıştır. Sivil ve askeri kayıpların yanı sıra bölgeye El-Kaide, ISIS/İŞİD gibi onlarca radikal terör örgütü akın etmiş, yalnızca Irak'ın güvenliği değil tüm bölgenin güvenliği tehdit altına girmiştir. Nitekim sonraki süreçte ISIS/İŞİD'in Suriye'ye yayıldığı, bölgede iç savaş ve terör nedeniyle milyonlarca insanın göç ettiği görülmüştür. Irak ve bölge coğrafyasında tüm bu gelişmeler yaşanırken ABD'de 11 Eylül terör saldırıları, Afganistan ve Irak savaşlarının ardından Müslümanlara karşı ötekileştirme ve ayrımcılık artmıştır.

5. İSLAMOFOBİNİN YÜKSELİŞİ

İslamofobi, İslam'a karşı korku, Müslümanlara karşı ise korku ve neticesinde ayrımcılığı ifade etmek için kullanılan bir terimdir. "İslam'ın temel metinlerinde terörizm ve cinayet emredilmez, hiçbir yerinde taraf olmayan üçüncü kişilerin gelişigüzel katledilmesinden bahsedilmez" (Lewis 2017, 10) olmasına rağmen birçok yanlış söylem nedeniyle İslamofobi özellikle batıda artış göstermiştir. "Her üç din de özellikle Hristiyanlık ve İslam, kapsam ve iddiaları açısından dünya çapında olmasına rağmen, Hristiyanlığı "Batı", "İslam'ı da "Doğu" diye düşünme ve konuşma eğilimindeyiz.

Bu kısaltmaların coğrafi temeli var elbette ama zannettiğimiz kadar değil ve gittikçe de küçülüyor” (Wallerstein, 2004: 45). Küreselleşen ve dijitalleşen dünyada artık zaman ve mekân sınırlaması belli bir oranda ortadan kalmakta ve bahsedilen bu küçülme daha da hızlı bir hal almaktadır. Fakat bu ortamda medya aracılığıyla aktarılan söylemler de tehlikeli bir hal alabilmektedir. Özellikle bir grup karşısında öteki algısını oluşturabilecek söylemlerin artması, toplumda ayrışmalara neden olabilmektedir. Öyle ki 11 Eylül terör saldırıları kendisini “radikal islam” etiketiyle dünyaya duyuran El-Kaide terör örgütünün saldırıları üstlenmesi nedeniyle İslam, “islami radikalizm” etiketi altında anılmıştır. Bu ifadeler tüm dünyada Müslümanlara karşı önyargı oluşturabilecek, insanların ötekileştirilmesine ve ayrımcılığa neden olabilecek tartışmalara zemin hazırlamıştır.

Edward Said, *Medyada İslam: Gazeteciler ve Uzmanlar Dünyaya Bakışımızı Nasıl Belirliyor?* adlı kitabında Amerikan ve Batı medyasının İslam ve terörizm etiketini sıkça kullanmasının insanların akıllarıyla oynanmasına yol açtığını ifade etmiştir. Said, kendilerini Müslüman olarak tanımlayan gruplar tarafından 1983-1996 yılları arasında gerçekleşen birçok terörist saldırılara örnekler vermiş, fakat batı medyasının bu saldırıları bir milyardan fazla Müslüman nüfusu terörizm etiketi altında kullanması nedeniyle eleştirmiştir.

Beni asıl kaygılandıran şey, “İslamı” açıklamak veya neyin ne olduğuna bakmadan suçlamak için sadece “İslam” yaftasını yapıştırmanın, sonunda bir saldırı biçimini alması; bu yüzden de kendine Müslüman diyenler ile Batılı sözcükler arasında daha fazla husumete neden olmasıdır. “İslam”, onlarca ülke, toplum, gelenek, dil ve elbette sonsuz sayıda farklı deneyimi içeren, nüfusu bir milyarı bulan İslam dünyasında olup bitenlerin görece küçük bir kısmını tanımlar. Şarkiyatçıların [...] bunları İslam’a dayandırmaya çalışmaları düpedüz yanlıştır. [...] bunların çoğunun sorumsuzluk abidesi ve kabul edilemez genellemeler olduğu, üstelik, bu gezegen üzerindeki başka din, kültür veya demografik grupları tanımlamak için asla kullanılmadığıdır (Said, 2017:17).

İslam’ın “öteki” ve “düşman” olarak ifade edilmesine yönelik üretilen söylemlerden bir diğeri Irving Kristol’un kurduğu The National Interest dergisinin Güz 1995 yılı sayısında “İlumlusu yok: Köktendinci İslamla Baş Etmek” başlığıyla yazılan yazı İslam’ın baş edilmesi gereken bir düşman olduğunu açıkça dile getirmiştir. Yazıda, “komünizm ve faşizm gibi, köktendinci İslam da bir öncü ideolojiyi önerir. Toplumun üzerinde tam bir denetim kurmak ister ve üyeleri kan dökmeye hazır ve heveslidir” (Pipes, 1995: 50). Bu ifadeler İslam’ı öteki olarak göstermekte ve Müslümanların ötekileştirilmesine zemin hazırlayabilecek söylemi üretmektedir. Nitekim Said, İslam ve köktencilik arasında kasıtlı olarak çağırışım yaratılmakta olduğunu vurgulayan Said, izleyici veya okurların İslam ile köktenciliği özde aynı şey olduğunu düşünmesine yol açmaktadır, ifadelerini kullanmıştır.

İslamla birlikte anılan olumsuz olguların şiddet, ilkelik, atavizm, tehditkâr veçheler- güç kazanmaya devam ettiği söylenebilir; üstelik “köktencilik” terimini tanımlama, “radikallik” ve “aşırıcilik” gibi sözcüklere katı bir anlam kazandırma ya da bu fenomenleri bir bağlama oturtma (Müslümanların %5’i, %10’u veya %50’si köktencidir gibi) yönünde ciddi bir çaba gösterilmeden devam etmektedir. [...] Şarkiyatçı düşüncede ve medya klişelerinde, haber olarak yer alan ve yanlış temsil edilen “İslam” zaten suçlanış ve hüküm giymiştir (Said, 2017: 18).

Charles Krauthammer’in Foreign Affairs’te yayınladığı çalışmasında “Radikal İslam’ın önüne geçilmesi zordur. Camilerde, medreselerde eğitilirler ve Hitler gençliği ya da komünist gençlik örgütü kamplarından çok daha etkilidirler” (Krauthammer, 2004: 17-18) ifadelerine yer vermiştir. Krauthammer’in ifadeleri İslam’ı radikalizm altında göstermekte ve aynı zamanda Hitler ile kıyaslayarak daha tehlikeli bulmaktadır. Irving Kristol’un kurduğu bir diğer dergi olan Commentary’de Daniel Patrick Moynihan imzasıyla 1975 Mart ayında yayımlanan “Amerika Birleşik Devletleri Muhalefette” başlıklı yazısında “Eski sömürgelerinin kendilerinin gözünü korkutmasına izin vermeyeceklerini [...] Aralarında petrol üreticilerinin de bulunduğu bu yeni uluslar, “biz” ile “onlar” arasındaki farkı kapatmaya çalışıyorlardı” (Said, 2017: 111) ifadeleri Soğuk Savaş döneminde yazılan bir yazı olmasına rağmen Müslümanlara ve Ortadoğu coğrafyasına karşı kullanılan bir başka ötekileştirici ve ayrıştırıcı söylemleri içermektedir. Müslümanlara veya Ortadoğu coğrafyasına karşı kullanılan “öteki” söylemlerinin sıklıkla dile getirildiği, 11 Eylül terör saldırılarından sonra ise bazı medya kanallarının da bu söylemlerle paralel şekilde haber ürettiği görülmüştür.

6. SAYISAL VERİLERLE ABD MEDYASININ 2001-2015 YILLARI ARASINDAKİ ORANTISIZ YAYINLARI

“Why Do Some Terrorist Attacks Receive More Media Attention Than Others?” adlı makalede 2006-2015 yılları arası terörizm ile ilgili konuların %35’i makalelerden, %65’i ise haberlerden bir araya getirilerek incelenmiştir. Yazıda, ABD’de Müslümanlar tarafından işlenen saldırı suçları %12,5 olmasına rağmen, medyada gösterme sunulan saldırı içerikli haberlerin %52,42’sinde Müslümanlar gösterilmiştir. Ayrıca Müslümanların işlediği saldırı suçlarına yönelik gösterilen haberler, diğer saldırı haberlerine oranla %357 daha fazla gösterimde tutulmuştur. Saldırıyı gerçekleştiren Müslüman faillerin tutuklandığı gösterimler ise diğer faillerin tutuklanmasından %287 oranda fazla gösterilmiştir. “Medya terör suçlarını eşit şekilde sunmamaktadır” (Kearns ve Betus 2019: 989). Medyanın halka sunduğu bu oransal eşitsizlik, Müslümanların suçlu ve terörist etiketiyle algılanmasına zemin hazırlamıştır. Bu durum “İslam ve Terörizm” etiketiyle üretilen söylemlerle paralellik göstermekte olup, toplumda önyargıya, ötekileştirmeye hatta düşmanlaşmaya neden olabilecek tehlike arz etmiştir.

Gölcü ve Aydın'ın “Yükselen Bir Trend Olarak İslamofobi Endüstrisi: Amerikan Medyasına Yönelik Araştırmaların Bir Panoraması” adlı çalışmasında birçok araştırma şirketinin ABD’de Müslümanlara ve İslam’a karşı olumsuz algı oluşturulduğunu göstermiştir.

Media Tenor International’ın 2015 yılında yapmış olduğu çalışmaya göre Fox News, NBC ve CBS’nin 2001-2015 yılları arasında yayınlamış olduğu 327 bin 21 adet haber raporu analiz edilmiş, araştırma sonucuna göre teröre dair endişelerin haber içeriklerinin ana konusu olduğu, ABD halkının izlediği haberlerde terörizmin genellikle Müslümanlarla ya da İslam’la ilişkili olarak sunulduğu ifade edilmiştir. Fox, NBC ve CBS gibi haber kanallarını 2007-2013 yılları arasında inceleyen Media Tenor International araştırma enstitüsüne göre haber kanallarının İslam’ı ve Müslümanları şiddet kaynağı ya da şiddetle ilişkili olarak gösterdiği belirtilmiştir. ABD’de haberlerde Müslümanlarla ilgili yayınlanan haberlerin neredeyse tamamında negatif içeriklerin olduğu aktarılmıştır (Gölcü ve Aydın 2018: 82).

ABD medyasında Müslümanlara karşı kullanılan ötekileştirici yayınlar hem Müslümanları tehlikeli konumda göstermiş hem de ABD’de yaşayan Müslümanlara karşı toplumsal tepkiye yol açabilecek zemine katkı sağlamıştır.

7. ABD’DE MÜSLÜMANLARA YÖNELİK ŞİDDET VE NEFRET SÖYLEMLERİNİN ARTIŞI

ABD’nin en büyük Müslüman sivil toplum kuruluşu olan CAIR’in⁵ 11 Eylül terör saldırılarından sonra 2002 yılında yayınladığı raporda ABD’de yaşayan Müslümanlara karşı din ve etnik köken ayrımcılığı nedeniyle 1.516 şikâyet alındığını, bu durumun 2001 yılına oranla üç kat arttığı ifade edilmiştir. “1995 yılında Oklahoma City’de meydana gelen bombalı saldırıdan sonra müslümanlara karşı ayrımcı davranışlara dayalı şikâyet sayısı 222 iken 11 Eylül terör saldırılarının ardından bu sayı 1.717 olarak belirtilmiştir” (CAIR, 2002, 9). Raporda doğrudan CAIR’e bildirilen şikâyet sayısının 2.250’den fazla olduğu vurgulanmıştır. Bu şikâyetlerin içeriği “dini görünüm nedeniyle işten çıkarılma, işyerinde, okullarda ve hapisanelerde dini uygulamalara yer vermeyi reddetme; dini veya etnik kimlik nedeniyle hizmetlerin veya toplu konaklama tesislerine erişimin engellenmesi, üst aramalarının yapılması, dini ibadetlerini yerine getirmelerini engelleyen eylemlerin” (CAIR, 2002: 1) olduğu ifade edilmiştir. CAIR’in 2004 yılında yayınladığı rapora göre, “Müslümanlara karşı şiddet ve ayrımcı muamele 2003 yılında 11 Eylül’den 1 yıl sonraki 2002 yılı raporuna göre yaklaşık %70 artmıştır” (CAIR, 2004: 2).

CAIR’in 2005 yılında yayınladığı rapora göre, 2004 yılında, Müslümanlara karşı taciz, şiddet ve ayrımcı muamele vakalarında 2003’e göre %49'luk bir artış görülmüştür (CAIR, 2005: 5). CAIR’in 2006 raporunda, “2005’te CAIR’e toplam 1.972 medeni hak şikâyeti bildirilmiştir.

⁵ İngilizcesi Council on American-Islamic Relations, Türkçesi ise Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi olan 1994 yılında kurulan ABD’nin sivil toplum kuruluşlarından biridir.

Ayrıca “CAIR tarafından yapılan bağımsız bir ankette katılımcıların dörtte birinin “Müslümanların hayata diğer insanlardan daha az değer verdiğini” ve “Müslüman dini şiddet ve nefreti öğretiyor” şeklinde olumsuz görüşlere sahip olduğu sonucunu bulgulamıştır. Raporunda ek olarak “Washington Post ve ABC News tarafından yapılan benzer bir ankete de yer verilerek ilgili ankette “her dört Amerikalıdan birinin “Müslümanlara karşı önyargı beslediğini” kabul ettiği ifade edilmiştir. İlgili ankette “Amerikalıların %46'sının İslam hakkında olumsuz bir görüşe sahip olduğunu [...] İslam'ın şiddeti teşvik ettiğine inanan Amerikalıların sayısının 2002'den bu yana iki kattan fazla arttığını” göstermiştir (CAIR 2006: 4-5).

2007 CAIR raporuna göre ABD’de “2006 yılında toplam 2.467 medeni hak şikâyeti alınmıştır. 2005'e göre şikâyet sayısında toplam %25,1'lik bir artış görülmüştür.” Raporunda USA Today/Gallup adlı şirketin anketine yer verilerek ankete katılanların “%22'sinin Amerikalı Müslümanları komşu olarak istemeyeceklerini” söylediği ifade edilmiştir (CAIR, 2007: 5). 2008 CAIR raporunda, 2007 yılında toplam 2.652 medeni hak şikâyeti alındığı ifade edilmiştir (CAIR, 2008:5). 2009 CAIR raporunda, 2008 yılında toplam 2.728 medeni hak şikâyeti alındığı ifade edilmiştir. Bu sayı, 2007'e oranla %3'lük, 2006'da bildirilen vakalara göre ise %11'lik bir artış göstermiştir (CAIR, 2009: 7).

CAIR’ın 2010-2020 yılları arasındaki raporlarına erişim sağlanamadığı için örnek olarak alınamamıştır. CAIR’ın raporları göz önünde bulundurulduğunda ABD Anayasası’ndaki din ve ibadet hürriyeti haklarının ihlal edildiği ve bu durumun ABD anayasasına aykırı olduğu görülmüştür.

ABD Anayasasının 1. değişiklik maddesinde Kongre, dini bir kuruma ilişkin veya serbest ibadeti yasaklayan; ya da ifade özgürlüğünü, basın özgürlüğünü kısıtlayan; ya da halkın sükûnet içinde toplanma ve şikâyete neden olan bir halin düzeltilmesi için hükümetten talepte bulunma hakkını kısıtlayan herhangi bir yasa yapmayacaktır. 4. Değişiklik maddesinde Kişilerin, üstlerinin, evlerinin, belgelerinin ve eşyalarının gereksiz aranması ve bunlara el konulmasına karşı bağımsızlıkları ihlal edilemeyecektir (Constitution of the United States, n.d.).

ABD’de Müslümanlara yönelik atılan ayrımcı eylemlerin yalnızca ABD Anayasasına değil aynı zamanda insan hakları evrensel bildirgesine aykırı durumlar içerdiği görülmektedir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 2. Maddesine göre,

Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka türden kanaat, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş veya başka türden statü gibi herhangi bir ayırım gözetilmeksizin, bu bildirmede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahiptir. Ayrıca, bağımsız, vesayet altında ya da kendi kendini yönetemeyen ya da egemenliği başka yollardan sınırlanmış bir ülke olsun ya da olmasın, bir kişinin uyruğu olduğu ülke ya da memleketin siyasal, hukuksal ya da uluslararası statüsüne dayanarak hiçbir ayırım yapılamaz (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 1999).

Anayasal haklar ve insan hakları evrensel bildirgesi ele alındığında ABD’de Müslümanların kişi hak ve özgürlüklerine karşı suç işlendiği görülmüştür. ABD’de yaşamını sürdüren Müslümanların dini görüşünden dolayı diğer ABD vatandaşlarına oranla daha fazla güvenlik kontrollerine maruz bırakılması, üst araması, iş akitlerinin feshedilmesi veya iş ortamında dışlanması İslamofobi’nin insanların hak ve özgürlüğüne olumsuz etkilerini göstermiştir.

SONUÇ

Eski ABD Başkanı Ronald Reagan tarafından “kötülükler imparatorluğu” olarak adlandırılan SSCB’nin yıkılmasının ardından dünyanın hala tehlikeli bir yer olduğunu ve ABD dış politikasında benimsenecek yeni bir öteki tehdidinin olması gerektiğini savunan Yeni Muhafazakârlar liberal demokrasiye sahip olmayan ülkeleri ya da diktatörlükle yönetilen devletleri öteki olarak ifade etmiş, bu bağlamda Irak yönetimi başlıca hedeflerden biri olmuştur. Saddam Hüseyin yönetimindeki Irak’a karşı öteki söylemlerini üreten Yeni Muhafazakârlar hem The National Interest, Foreign Affairs, Commentary gibi dergilerde yaptıkları çalışmalarla hem de PNAC’ gibi düşünce kuruluşlarında yayınladıkları mektupta Irak rejiminin yıkılması gerektiğini açıkça ifade etmişlerdir. Yeni Muhafazakârlar tarafından üretilen ötekileştirici söylemler Soğuk Savaşın sonra ermesiyle başlamış, 11 Eylül terör saldırılarına kadar şiddetlenmiştir. 11 Eylül terör saldırılarının ardından kitle imha silahına sahip olduğu ve terör örgütleriyle bağlantısının bulunduğu iddia edilen Saddam Hüseyin, İngiltere Parlemtosu tarafından hazırlanan Chilcot raporlarında ifade edildiği gibi yanlış istihbarat raporlarına dayandırılarak gerçekleşen Irak Savaşıyla devrilmiştir. Yeni muhafazakarların medyada, düşünce kuruluşlarında, akademide ve G.W. Bush yönetiminde üst düzey konumlarda yer alması nedeniyle üretilen söylemlerin pratiğe yansması savaşın gerçekleşmesinde önem arz etmiştir.

11 Eylül terör saldırıları öncesinde ve sonrasında Yeni Muhafazakârlar tarafından üretilen söylemler yalnızca Saddam Hüseyin yönetimini hedef almamış, aynı zamanda “radikal islam” ile baş edilmesi gerektiği şeklinde üretilen söylemlerle birlikte 11 Eylül sonrası ABD’de İslamofobi’nin artış gösterdiği zemine katkıda bulunulmuştur. Hem savaş öncesinde hem de savaş sırasında terör örgütlerini “radikal islam” adı altında ifade eden Yeni Muhafazakârlar toplumda İslam ile terör örgütleri arasında söylemsel bağlantı kurmuş, “İlımlısı yok: Köktendinci İslamla Baş Etmek” adlı çalışmayla İslam ile radikalizm arasındaki duvarı kaldırmıştır. Yeni Muhafazakârlar tarafından sürekli tekrarlanan bu söylemler toplumda İslam’ın tehlikeli, radikal ve şiddet unsuru içerdiğine yönelik algı üretmiştir. Özellikle 11 Eylül terör saldırılarından sonra ABD medyasında Yeni Muhafazakârların ürettiği söylemlerle örtüşecek şekilde üretilen haberler, Müslümanların ötekileştirilmesine ve İslamofobiya’nın artmasına neden olmuştur.

11 Eylül terör saldırılarından sonra ABD’de Müslümanlar tarafından işlenen saldırı suçları %12,5 iken medyada gösterime sunulan saldırı suçlarının %52.42’sinde Müslümanların gösterilmesi Yeni Muhafazakârların ürettiği söylemlerle örtüşerek toplumda Müslümanların tehlikeli olduğuna yönelik algının yaratılmasına neden olmuştur.

Müslümanların işlediği saldırı suçlarını içeren haberler diğer saldırı haberlerine oranla %357 daha fazla gösterime sunularak Müslümanların izleyiciler tarafından istikrarlı şekilde şiddet ile bağlantısı olduğuna yönünde algı oluşturmuştur. Ayrıca medyada Müslüman faillerin tutuklandığına yönelik sunulan gösterimlerin diğer faillerin tutuklanmasına oranla %287 oranda fazla gösterimi bir başka olumsuz algı oluşturabilecek eylemi göstermiştir.

Nitekim birçok bağımsız araştırma kuruluşunun yapmış olduğu medya araştırmalarında ve insanlarla birebir yapılan anketlerde ABD’de Müslümanlara karşı öteki bakış açısının topluma yansıdığı görülmüştür. Yapılan anketlerde insanların Müslüman komşu istemediği, Müslümanların tehlikeli olduğu, Müslümanlara karşı tepkilerin bulunduğu anketlerin bulgularında ifade edilmiştir.

11 Eylül terör saldırıları öncesinde Yeni Muhafazakârların “radikal islam” etiketini sürekli tekrar etmesiyle başlayan süreç, 11 Eylül terör saldırıları ve Irak Savaşı’nın ardından Medyanın da üretilen söylemlere eşlik etmesiyle İslamofobi’nin artışında etkili olmuştur. Nitekim CAIR raporlarında 11 Eylül terör saldırılarının ardından Müslümanlara karşı işlenen nefret ve şiddet suçlarının 2001-2009 yılları arasında artış göstermesi toplumda inşa edilen İslamofobinin yansımaları olmuştur. Her Yeni Muhafazakâr’ın İslamofobi’nin artışında etkisi olduğu söylenemeyeceği gibi, birçok Yeni Muhafazakâr’ın söylemlerinde İslamofobinin artmasına neden olabilecek içeriklerin olması yadsınamaz bir gerçektir. Dolayısıyla bu çalışmada; Yeni Muhafazakârların hem Irak Savaşı hem de “Radikal İslam” söylemlerinin sürekli tekrarlanarak toplumda yer edindiği, söylemler sonucunda Irak Savaşının gerçekleştiği ve İslamofobinin artış gösterdiği görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Arar, B.Y. ve Bilgin, N. (2010). Gazetelerde ötekileştirme pratikleri: Türk Basını üzerine bir inceleme. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 30, s.1-18.
- CAIR. (2002). Stereotypes and Civil Liberties. Retrieved April 13, 2022, <https://www.cair.com/wp-content/uploads/2018/08/CAIR-2002-Civil-Rights-Report-Online.pdf>
- CAIR. (2004). Unpatriotic Acts. Retrieved April 21, 2022, from <https://www.cair.com/wp-content/uploads/2017/09/CAIR-2004-Civil-Rights-Report.pdf>
- CAIR. (2005). Unequal Protection. Retrieved April 21, 2022, <https://www.cair.com/wpcontent/uploads/2017/09/CAIR-2005-Civil-Rights-Report.pdf>
- CAIR. (2006). The Struggle for Equality. Retrieved April 21, 2022, <https://www.cair.com/wp-content/uploads/2020/08/CAIR-2006-Civil-Rights-Report.pdf>
- CAIR. (2007). Presumption of Guilty. Retrieved April 21, 2022, from <https://www.cair.com/wp-content/uploads/2017/09/CAIR-2007-Civil-Rights-Report.pdf>
- CAIR. (2008). Without Fear and Discrimination. Retrieved April 21, 2022, from <https://www.cair.com/wp-content/uploads/2017/09/CAIR-2008-Civil-Rights-Report.pdf>
- CAIR. (2009). Seeking Full Inclusion. Retrieved April 21, 2022, from <https://www.cair.com/wp-content/uploads/2017/09/CAIR-2009-Civil-Rights-Report.pdf>
- Chilcot, J. (2016). The report of the Iraq Inquiry: Executive Summary: Report of a Committee of Privy Counsellors. Londra: Dandy Booksellers.

- Constitution of the United States (n.d). U.S. Senate: Constitution of the United States. Retrieved April 21, 2022, from https://www.senate.gov/civics/constitution_item/constitution.htm#a1_sec1
- Erin M. Kearns, Allison E. Betus & Anthony F. Lemieux (2019) Why Do Some Terrorist Attacks Receive More Media Attention Than Others?, *Justice Quarterly*, 36:6, s.985-1022.
- Foucault, M. (2021). *Özne ve İktidar*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Frum, D. Ve Perle, R. (2003). *An End to Evil: How to Win the War on Terror*. New York: New York Random House.
- Fukuyama, F. (1992). *The End of History And the Last Man*. New York: The Free Press.
- Fukuyama, F. (2006). *Neo-Conların Sonu: Yol Ayrımındaki Amerika*. İstanbul: Profil Yayıncılık.
- Gölcü, A. ve Aydın, B. (2018). Yükselen Bir Trend Olarak İslamofobi Endüstrisi: Amerikan Medyasına Yönelik Araştırmaların Bir Panoraması. *Mediad*. 1(1), s.73-88.
- Gül, S.S. ve Nizam, Ö.K. (2020). Sosyal Bilimlerde İçerik ve Söylem Analizi, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 42/1, 189-206.
- Güler, Muhammed Çağrı. “Yeni muhafazakarlar, Irak savaşı ve İslamofobi.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi / Avrupa Birliği Uluslararası İlişkiler Enstitüsü , 2019.
- Güneş, C.D., (2013). Michel Foucault’da Söylem ve İktidar, *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 21, s.56-69.
- Huntington, S.P. (2011). *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. New York: Simon & Schuster Paperbacks.
- Huntington, S.P. (2017). *Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*. İstanbul: Okuyan us yayınları.
- İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi. İnsan Hakları Derneği. (1999). Retrieved April 21, 2022, from <https://www.ihd.org.tr/insan-haklari-evrensel-beyannames/>
- İrem, N. ve Özen, Ç. (2006). Yeni Muhafazakâr Amerika’nın Dış Politikasının Straussçu temelleri. *Yeni Muhafazakârlar Amerikan Dış Politikası ve Türkiye* (13-46) Ankara: Odak Yayınevi.
- Johnson, A. (2007) “The Neoconservative Persuasion and Foreign Policy: An Interview with Joshua Muravchik” *Demokrasiya*, 11(1) s.260-287.
- Krauthammer, C. (2004). In Defense of Democratic Realism. *The National Interest*, 77: 1525, 15-25.
- Kristol, W. ve Kagan, R. (1996). “Towards a Neo-Reaganite Foreign Policy” *Foreign Affairs*, 75/4 s.18-32.
- Lewis, B. (2017). *İnanç ve İktidar: Orta Doğuda Din ve Siyaset*. Ankara: Akılçelen Yayınevi.
- Mutman, F.E. (1996). *Oryantalizm, Hegemonya ve Kültürel Fark. Farklılığa Direnmek: Uluslararası İlişkiler Kuramında “Öteki” Sorunu*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Norton, A. (2004). *Leo Strauss and the Politics of American Empire*. New Haven: Yale University Press.
- Özdemir, M. (2020). Foucault Sosyolojisinde İktidarın Serüveni: Pastoral İktidar, Disiplinci İktidar, Biyo-İktidar, *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, 4/1, s.109-133.
- Örmeci. O. (2009). *Solda Teoriler ve Tarihsel Tartışmalar*, İstanbul: Ozan Yayıncılık.
- Pipes, D. (1995). There Are No Moderates: Dealing with Fundamentalist Islam. *The National Interest*, No. 41 1995, s.48-57.
- PNAC. (1998). Project for the New American Century. Retrieved April 21, 2022, from <https://www.noi.org/wp-content/uploads/2016/01/iraqlintonletter1998-01-26-Copy.pdf>

- Said, W.E. (2003). *Orientalism*. Londra: Penguin Books.
- Said W.E. (2017). *Medyada İslam: Gazeteciler ve Uzmanlar Dünyaya Bakışımızı Nasıl Belirliyor?*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Strauss, L. (2011). *Doğal Hak ve Tarih*. İstanbul: Say Yayınları.
- Şahin, Y. (2017). Michel Foucault'da Söylem Analizi, *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi* 3/6, 119-135.
- The National Security Strategy of the United States of America. (2002). Retrieved April 21, 2022, from <https://2009-2017.state.gov/documents/organization/63562.pdf>
- Wallerstein, I. (2004). *Amerikan gücünün gerileyişi: Kaotik Bir dünyada ABD*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Yılmaz, T. (2006). *Yeni Muhafazakârlar Amerikan Dış Politikası ve Türkiye*. Yeni Muhafazakârlar Amerikan Dış Politikası ve Türkiye (169-200). İstanbul: Odak Yayınevi.